

Vuoden 2024 talousarvion muutos

KH 02.12.2024 § 407

Vuoden 2024 talousarvion ja sen täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden mukaan:

Kaupungin palvelutoiminta rahoitetaan pääosin verotuloilla ja valtionosuuksilla, joiden taso alenee voimakkaasti vuodesta 2024 alkaen tulotason vakiintuessa sote-uudistuksen jälkeiselle pysyväälle tasolle. Samanaikaisesti menot kasvavat ja kaupungin talous kääntyy alijäämäiseksi. Kaupungin taloudessa onkin yli 20 milj. euron sopeutustarve.

Vuoden 2024 talousarvio sisältää talouden sopeutustoimenpiteitä, mutta toimenpiteet eivät ole riittäviä talouden saamiseksi tasapainoon. Nettomenojen tasoa alentavia toimenpiteitä tulee kasvattaa vuosina 2025-2026 ja rinnalla on lisäksi arvioitava veroperusteiden muutoksen tarpeellisuutta. Vuosien 2025-2026 toimenpiteiden valmistelu tehdään siten, että toimenpiteiden kokonaisuus valmistuu maaliskuun 2024 loppuun mennessä ja kokonaisuudesta päätetään kevätkaudella 2024. Tavoitteena on, että osa toimenpiteistä pystyttäisiin käynnistämään jo vuonna 2024, jotta vuoden 2024 alijäämä pienenesi talousarvion mukaisesta.

Mittavan sopeutustarpeen johdosta tavoitteena on, että vuoden 2024 talousarvioon ei tulla tekemään talousarviomuutoksia, jotka kasvattavat kokonaisuutena kaupungin nettomenoja. Mikäli esitetyt toimenpiteet eivät joltain osin toteudu tai talousarvio uhkaa ylittyä muuten, tulee käynnistää muita toimenpiteitä, joiden toteuttamiselle varmistetaan menokasvun pysäyttäminen vuonna 2024. Tällä varmistetaan, että kaupungin talouden vuosien 2025-2026 sopeutustarve ei kasva jo ennakoitusta varsin mittavasta sopeutustarpeesta eikä kaupungin ylijäämäpuskurit syövy vuoden aikana ennakoitua enempää.

Vastaavasti, mikäli investointimenot uhkaavat ylittyä, on käynnistettävä talousarvion toteutumisen varmistavien toimenpiteiden suunnittelu. Toimenpiteet voivat koskea hankkeiden laajuuden tai sisällön muutoksia tai hankkeiden toteutusajan siirtämistä. Toimenpiteiden käynnistäminen on aloitettava välittömästi myös tilanteessa, jossa useammalle vuodelle ajoittuvan hankkeen kokonaiskustannusarvio uhkaa ylittyä, vaikka muutostarve ei koskisi vuotta 2024.

Mikäli vuoden 2024 aikana on tarve tehdä teknisluontoisia talousarvion muutoksia hyväksytyjen nettomenojen sisällä, pyritään mahdolliset muutokset kokoamaan yhteen ja käsittelemään kaupunginvaltuustossa kootusti lähtökohtaisesti huhtikuussa ja syyskuussa. Talousarviomuutoksia käsitellään muina ajankohtina vain erityisestä ja perustellusta syystä.

Kaupunginvaltuusto käsitteli 17.6.2024 § 50 vuoden 2024 talousarvion muutoksia. Muutoksessa huomioitiin talouden sopeutuksen linjauksiin sisältyneiden vuotta 2024 koskevien toimenpiteiden määrärahamuutokset sekä kohdennettiin talousarvioon sisältyneet keskitetyt palkankorotusvaraukset sekä arvio työttömyysvakuutusmaksujen alenemisesta tulosalueille. Muutoksessa huomioitiin myös eräitä teknisluontoisia muita muutoksia.

Kesäkuun talousarviomuutoksen lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi talousarviomuutoksia kokouksessaan 30.09.2024 § 70. Muutokset koskivat erityisesti talousarvion tuloarvioita.

Kaupungin vuoden 2024 tilikauden alijäämä on muutosten jälkeen 9,1 milj. euroa.

Vuoden 2024 talouden toteutumasta on raportoitu ohjeiden mukaisesti kuukausittain. Toteutumaennusteiden mukaan on tarpeen tehdä eräitä muutoksia talousarvioon. Esitetettävät muutokset on perusteltua käsitellä talousarviovuoden aikana huomioiden kaupunginvaltuuston hyväksymät talousarvion sitovuustasot.

Vuoden aikana on raportoitu, että talousarvion myyntivoittotavoitteen toteutuminen näyttää haastavalta. Myyntivoittotavoitteeksi oli asetettu 2,82 milj. euroa ja se kattaa sekä tonttien että muiden kuntien alueella sijaitsevien metsäkiinteistöjen myyntiä koskevan tavoitteen. Tonttien myyntivoittotavoite ei tule toteutumaan heikon rakentamisen tilanteen johdosta. Myyntivoittotavoitetta esitetään alennettavaksi 1,2 milj. eurolla. Lisäksi on mahdollista, että metsäkiinteistöjen myynti siirtyy vuodelle 2025, mikä heikentäisi kuluvan vuoden tulosta. Myyntivoittotavoite on kohdennettu tulosalueelle 120 Yleishallinto, jonka kate heikkenee muutoksen myötä.

Tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan myös kaupungin omaisuuden arvostuksia taseessa. Arvonalentumisten perusteita on käyty läpi myös kaupungin tilintarkastajan kanssa. Kaupungin koulu- ja päiväkotiverkon muutosten myötä rakennusten arvostuksia on tarpeen tarkistaa niiden rakennusten osalta, joita muutokset koskevat. Arvostuksessa huomioidaan rakennusten käyttöaika kaupungin palvelutoiminnassa ja mahdollinen jatkokäyttö. Lisäksi yhtiömuotoisten kiinteistöomistusten tasearvoja tarkistetaan kiinteistöarvioiden perusteella vastaamaan omistuksen nykyisiä arvoja. Näiden lisäksi pääomasijoitusrahaston arvostusta varaudutaan tarkistamaan tilinpäätöksen yhteydessä. Muutosten on arvioitu heikentävän vuoden 2024 tulosta yhteensä 1,715 milj. eurolla. Tästä tulosalueelle 120 Yleishallinto kohdistuu 0,285 milj. euroa ja tulosalueelle 295 Tilakeskus 1,43 milj. euroa. Arvonalentumisen lopullinen määrä tarkentuu tilinpäätöksen yhteydessä.

Arvonalentumisten lisäksi tilinpäätöksen yhteydessä varaudutaan tekemään Tilakeskus taseyksikölle pakollinen varaus Kanervalan kouluun kohdistuvan vuokrasopimuksen mukaiseen investointierään (0,195 milj. euroa). Muutos vaikuttaa Tilakeskuksen toimintamenoihin ja heikentää siten vuoden 2024 toimintakatetta.

Ympäristöterveydenhuollon talous on toteutumassa hieman arvioitua heikompana vuoden 2023 tasauslaskutuksen johdosta. Lisäksi kuluvan vuoden menot toteutunevat arvioitua suurempana eläinlääkäritilanteen parantamiseen liittyvien toimenpiteiden seurauksena. 174 Ympäristöterveydenhuollon tulosalueen talousarviota esitetään 0,032 milj. eurolla.

Tulosta heikentävien tekijöiden lisäksi muutoksessa voidaan huomioida myös verotuloarvion parantuminen. Vuoden 2023 verotus on valmistunut lokakuun lopussa. Verotilityksiä oikaistaan valmistuneen verotuksen perusteella marraskuussa vuoden 2023 osalta sekä joulukuussa kuluvan vuoden osalta. Marraskuun oikaisu oli kaupungille lähes 3,5 milj. euroa positiivinen. Joulukuun verotilitys on vasta 30.12. eikä verohallinto ole vielä julkaissut ennakkotietoja tilityksistä. Vuoden 2023 toteutuneen verotuksen perusteella kaupungin jako-osuus kuntaryhmän sisällä tulee kuitenkin nousemaan kuluvan vuoden osalta. Lisäksi on mahdollista, että myös kuntaryhmän jako-osuus nousee, joka kasvattaisi myös hieman verokertymää. Muutoksia ennakoitiin osin jo syyskuun talousarviomuutoksen yhteydessä, mutta valmistuneen verotuksen perusteella verotuloarviota voidaan nostaa kunnallisveron osalta vielä 3,5 milj. eurolla. On mahdollista, että kertymä nousee vielä hieman tätä suuremmaksi kuntaryhmän mahdollisen oikaisun myötä.

Sijoitusmarkkinoiden kehitys on ollut kuluvana vuonna hyvä. Myös tulevaisuus- ja elinkeinorahastojen markkina-arvojen kehitys on ollut talousarviossa arvioitua parempaa. Lokakuun lopussa tilikauden tulos oli n. 3,6 milj. euroa kun talousarviossa asetettu tavoite on 2,64 milj. euroa. Markkina-arvot ovat marraskuussa kehittyneet myönteisesti. Sijoitusmarkkinoihin kohdistuu aina epävarmuutta ja joulukuun kehitys voi kääntää markkina-arvot laskuun sekä heikentää tilikauden tulosta. Tässä vaiheessa kuitenkin talousarvion mukaista tavoitetta esitetään nostettavaksi 1,0 milj. eurolla.

Yhteenveto

Edellä esitetyistä muutoksista seuraa, että kaupungin vuoden 2024 tilikauden

alijäämä on 7,8 milj. euroa. Syyskuussa hyväksytyn talousarviomuutoksen mukainen talousarvio on 9,1 milj. euroa alijäämäinen.

Talousarviomuutoksessa on huomioitu tässä vaiheessa merkittävimmät muutokset valtuuston sitovuustasoilla (tulosalue, tilikauden tulos). Esitettyjen muutosten lisäksi toimialojen toteutumaennusteiden mukaisesti on mahdollista, että käyttötalous voi kokonaisuutena hieman alittaa. Lisäksi mm. verotulotilitysten lopullinen määrä ja sijoitusmarkkinoiden kehitys joulukuussa vaikuttavat lopulliseen vuoden 2024 tulokseen. Tulos tarkentuu ensi vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Muutokset huomioivat peruskaupungin käyttötalousosa sekä peruskaupungin ja ulkoinen tulos- ja rahoituslaskelma on esitetty pykälän liitteinä.

Valmistelija: talousjohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

muuttaa peruskaupungin käyttötalousosaa liitteiden mukaisesti,

hyväksyä Tilakeskus taseyksikön tilikauden tulostavoitteeksi 2,908 milj. euroa ja

muuttaa peruskaupungin ja ulkoista tulos- ja rahoituslaskelmaa liitteiden mukaisesti.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Talousjohtaja Satu Huikuri oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.

KV 09.12.2024 § 90
844/02.02.00.00/2023

Ehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

muuttaa peruskaupungin käyttötalousosaa liitteiden mukaisesti,

hyväksyä Tilakeskus taseyksikön tilikauden tulostavoitteeksi 2,908 milj. euroa ja

muuttaa peruskaupungin ja ulkoista tulos- ja rahoituslaskelmaa liitteiden mukaisesti.

Päätös:

Hyväksyttiin keskustelutta yksimielisesti.